

04/2021

danske bio

analytikere

Bettina Buhl vil
skabe bevidsthed
om farlig sygdom

B12-mangel ledte til livsmission

// side 08

FAGLIG UDLÆNGSEL?

Læs om et meget vellykket
praktikophold på en
forskningsenhed i Østrig

// side 18

MIKS, MATCH OG TÆNK BREDT

Hvilken vej skal DIN
efteruddannelse udad?

// side 22

Look forward to the exhibition at IFBLS 2021

New late deadline
for abstracts – posters only:
1st of July 2021

New late deadline
for registration:
11th of July 2021

More info:
www.ifbls2021.org

August 24th-28th 2021
Bella Center Copenhagen

We continue the planning of IFBLS 2021 even though COVID-19 is still a worldwide threat to the general health.

It is always the authorities who permit us and other organizers to execute conferences.

The safety of the participants, speakers and sponsors is always our highest priority. We follow the guidelines and rules connected to COVID-19 at any given time.

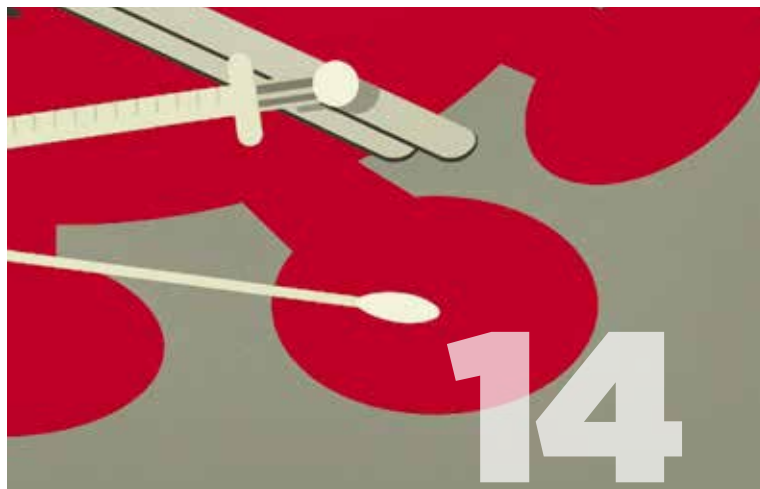
You will have the opportunity to get the registration fee refunded if IFBLS 2021 is

cancelled and/or if travel restrictions make your participation impossible.

We recommend you book transport and accommodation with option for cancellation.

april 2021

06 dbio noter

08 Hun vil skabe bevidsthed om livsfarlig og overset mangelsygdom

Bettina Buhl er selv blevet kastet rundt i et sundhedssystem, der sent fik den tanke, at hendes mange symptomer kunne skyldes mangel på B12-vitamin. Næste skridt er at få defineret nationale retningslinjer for vitamin B12-mangel og oprettet en B12-klinik i Danmark

13 Jeg har fået en patientklage - hvad gør jeg?

dbio giver dig faglig og juridisk bistand og hjælper dig gennem forløbet

14 Opgaverne kom bare væltende, væltende og væltende.....

Coronapandemien kastede Patologisk Afdeling ud af deres komfortzone. På godt og ondt

16 SENFØLGER: Det går fremad dag for dag, men.....

Et år efter smitte med Covid-19 lider bioanalytikerstuderende Michelle Selbach stadig af senfølger, der kommer og går uden forudgående varsel

18 Tæt samarbejde mellem campus, klinik og udland giver pote

Bioanalytikerstuderendes udlandsophold gav adgang til bachelorprojekt i højt estimeret dansk forskergruppe.

22 Tænk nyt når du vælger efteruddannelse

To bioanalytikere er begejstrede for den teknologiske diplom. En anden for FLUK.

26 OK21

Stort ja til overenskomstresultatet

27 Borgerforslag om ligeløn fik 50.000 støttere på 9 dage

28 Petriskålen

31 Spørg dbio

31 Uddelinger fra dbio's fond

dbio nr. 4
24. april 2021
udgiver
Danske Bioanalytikere,
Peter Bangs Vej 7A, 3,
2000 Frederiksberg
Tlf.: 4422 3246
e-mail: bladet@dbio.dk

dbio.dk

REDAKTION
Jytte Kristensen,
ansvarshavende redaktør
tlf. 4422 3242

STILLINGSANNONCER
Pia Vinther Christensen,
annoncer@dbio.dk
tlf. 4422 3257

FORSIDE
Maria Fonfara

TEKSTSIDEANNONCER
Dansk Mediaforsyning
tlf. 70 22 40 88
dbiotekst@dmfnet.dk

**DESIGN, PRODUKTION
OG TRYK**
OTW A/S
Trykt på Miljøpapir

OPLAG 6.800
Udkommer 10 gange årligt

Tilsluttet Dansk Fagpresse
forening og Fagpressens
Medie Kontrol.

Artikler i "danske bioana-
lytikere" dækker ikke
nødvendigvis redaktionens/
Danske Bioanalytikerens syns-
punkter. Eftertryk kun tilladt
med kildeangivelse, dog ikke i
erhvervsmæssig sammenhæng.

AFLEVERINGSFRISTER
Sidste frist for aflevering
af redaktionelt stof og
annoncer er klokken
12.00 på dagen for
deadline. Denne frist
kan ikke overskrides.

Nr. 5 udkommer
21. maj 2021
frist 22. april 2021
Nr. 6 udkommer
25. juni 2021
frist 1. juni 2021
Nr. 7 udkommer
27. august 2021
frist 3. august 2021

Testing, testing ... kampen for et nationalt POCT-kvalitetscenter fortsætter

Findes der noget mere frustrerende, end når andre ikke forstår ens gode, gennemarbejdede argumenter for en sag? Når deres tilbagemeldinger afslører, at de faktisk slet ikke fatter selve sagens alvor?

Nej! Sådan nogenlunde har jeg haft det de seneste 11-12 måneder, hvor den offentlige dagsorden har været præget af diskussionen om test-typer, test-strategier samt laboratoriefaglige begreber som sensitivitet og specificitet. Om analysekvalitet med andre ord. Lige midt i påsken ramte så nyheden om, at 47 procent af de negative hurtigtest er falsk-negative. Ugen i forvejen var der tilsvarende fokus på procentstater i samme størrelsesorden for de positive svar. Begge dele er på hver sin måde problematisk midt i en genåbningsfase, hvor det er supervigtigt, at vi kan have tillid til kvaliteten af de test, vi står i lange køer for at få taget, og som skal give os adgang tilbage til vores hverdag.

Som jeg skrev på denne plads for bare et par måneder siden, har vi i Danske Bioanalytikere brugt den uvante opmærksomhed på at sætte turbo på vores indsats for at få etableret et uafhængigt, nationalt center, der skal afprøve og validere de test-typer, der anvendes udenfor sygehusregi. Som kan tilbyde undervisning og rådgive og allerhelst også forske i området for såkaldt patientnære test – POCT, Point of Care Testing. Det er faktisk to dbio-kongresser, der har pålagt os den opgave,

og nu oplever vi heldigvis en slags medvind. Og så alligevel.

Da vi i februar skrev direkte til sundhedsministeren om nødvendigheden af at få bedre styr på analysekvaliteten med en sådan enhed, fik vi et venligt, ministerielt svar tilbage, der desværre afspejler lige dét, jeg beskrev i indledningen. At man bare ikke rigtigt har forstået, at kvalitet ikke kommer ud af det blå.

Vi har det seneste år været i jævnlig kontakt med såvel pressen, som regionrådsformænd og politikere fra begge fløje og har omhyggeligt forklaret – igen og igen – hvordan et sådant center kan spare det danske samfund for masser af forvirring og frustration. Og, ja – dødsfald.

Indtil nu har der været et gevaldigt rod omkring afprøvninger af antigenest, og det virker lidt tilfældigt, hvordan resultaterne bliver offentliggjort. Fx var det dagbladet Politiken, der påskelørdag afslørede den chokerende nyhed med de overvældende mange falsk-negative svar. Det var ellers Statens Serum Institut, der havde lavet undersøgelsen, men på SSI's hjemmeside kunne man først læse om studiets konklusion efter Politikens artikler. Da var folk formentlig godt på vej til (små) påskefrokoster med et test svar på mobilen.

Både når det gælder kvalitetssikring og kommunikation er der en stor opgave at løfte for et uafhængigt, nationalt POCT-center. ▣

Man har bare ikke rigtigt forstået, at kvalitet ikke kommer ud af det blå

**Af Martina Jürs, formand
i Danske Bioanalytikere**

PANTHER SCALABLE SOLUTIONS

Consolidate your molecular testing today on a platform that offers scalability and growth for tomorrow.

PANTHER®

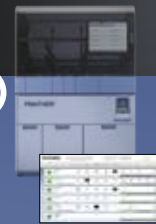
ADD FUSION

ADD PLUS

ADD LINK

ADD TRAX*

Customised solutions: what you need, when you need it. It all begins with the Panther® system, the foundation of Panther® Scalable Solutions. With that foundation in place, you are able to customise your molecular diagnostic testing by choosing from a broad menu of assays and instrument add-ons.

ASSAY MENU

HIV-1 Quant Assay	CT	Flu A/B/RSV
HCV Quant Dx Assay	NG	AdV/hMPV/RV
HBV Quant Assay	Combo 2 Assay for CT/NG	Paraflu
CMV* Assay	Trichomonas vaginalis Assay	Bordetella
HPV Assay	Mycoplasma genitalium Assay	MRSA
HPV 16 18/45 Genotype Assay	HSV 1 & 2 Assay	GBS
Zika Virus Assay	BV	Gastro Panel (4)*
	CV/TV	Open Access

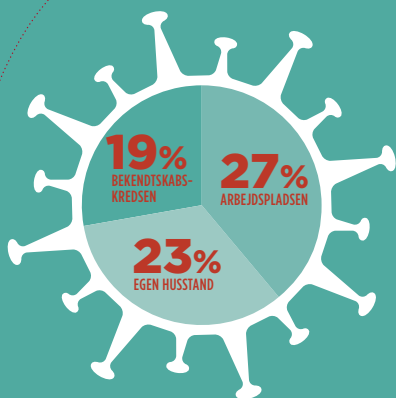
GROW ON
PANTHER®

*In development

Vi smittes på jobbet, hjemme og mellem vennerne

Det er ikke i Superbrugsen eller bussen, vi går og samler coronavirus op; et spørgeskemastudie i Region Hovedstaden fremlægger som det første af sin størrelse vejene ad hvilke, smitten når os. Det skriver Weekendavisen.

Undersøgelsen omfatter 93.000 individer, og de fleste angiver at være blevet smittet i deres nære relationer. Det vil sige på arbejdspladsen (27 procent), i deres egen husstand (23 procent) eller i bekendtskabskredsen (19 procent). Dermed kan man også udlæde, at Sundhedsstyrelsens anbefalinger for færdsel i det offentlige rum overholdes og virker, siger Maria Lendorf, der er afdelingslæge og leder af den kliniske forskningsenhed på

Nordsjællands Hospital; når vi undgår at give hånd, spritter af og holder afstand, når vi færdes ude, har smitten svære vilkår.

Deltagerne, der alle var over 18 år, har fået foretaget en positiv PCR-test i perioden 11. oktober til og med 14. december sidste år, altså mens samfundet var noget mere åbent, end det er tilfældet i marts, hvor dette skrives.

12-talsdreng skriver – kanongodt – om anti-aldring

En tudegrim nøgenrotte, en tudsegammel grønlandshval og laboratorieormen, kendt som C. elegans, kommer ind på en bar ...

Ej, okay; helt så kæk er sprogtonen trods alt ikke, men man må sige, at det er en på alle måder stimulerende, oplysende og ofte vittig omgang at læse "Gopler ældes baglæns. Videnskabens svar på et længere liv" af Nicklas Brendborg. Over 300 sider og med 20 siders videnskabelige referencer præsenterer han den seneste forskning inden for de mekanismer, der bestemmer vores aldring, og hvad der muligvis kan gøres for at udsætte den. Det er der mange, der gør for tiden; antiaging er et kæmpe forskningsområde i disse år.

Den kun 25-årige molekylærbiologistuderende var en del i medierne for fem-seks år siden, da han tog en studentereksamen med 31 12-taller og siden sammen med en anden superstudent skrev en lille håndbog i kunsten at gøre dem kunsten efter (Sorry; det handler altså mest om godt gammeldags hårdt

arbejde). Dengang fortalte han, at han nok vil læse økonomi eller statskundskab. Nu blev det så i stedet naturvidenskaben, det unge forskningstalente kastede sig over; han er siden blevet udvalgt til Novo Nordisk International Talent Program og Scholarship Program.

De tre umage dyr i indledningen har alle – sammen med bogtitlens gopler – en rolle i bogens afdækning af naturens iboende modspil til aldringens ellers fremadskridende degeneration. Brendborg kommer vidt omkring. I biologien, som nævnt. Geografisk – også på egne rygsækrejser. I kulturhistorien med veloplagte røverhistorier. I den medicinske forskning – ofte med kvalificeret modspil og nuancering.

Og han kan formidle det hele med en almenmenneskelig forståelse for, hvorfor alle strategier for anti-aldring trods alt ikke er gangbare for det moderne menneske.

Bogen er udkommet på forlaget Grønningen 1.

Bakterie i grisekød giver blærebetændelse

Bakterien *Staphylococcus saprophyticus*, der er hovedårsag til urinvejsinfektion hos især yngre kvinder, spredes fra svinekødsproduktion og fødevarer, lyder det fra et internationalt forskerhold. Studiets danske bidrag kommer fra Klinisk Mikrobiologisk Afdeling på Amager og Hvidovre Hospital, mens de øvrige forskere har base i Portugal, Spanien og Polen.

Studiet viser, at *Staphylococcus saprophyticus* fundet på udstyr og kød i et slagteri i Lissabon, var meget lig den udgave, der via fødevarer havner i mave-tarm-kanalen og herfra inficerer blæren. Efter luftvejsinfektion er urinvejsinfektion den hyppigste årsag til at søge læge for en infektion, og afdækningen præsenterer derfor ny og betydningsfuld viden, siger professor Henrik Westh, KMA, i en pressemeddelelse.

Urinvejsinfektion er årsag til tusindvis af sygedage for ikke mindst yngre kvinder.

VI MISTER BALANCEN

Verden over registreres der stadig flere fald, som medfører både alvorlige kvæstelser og dødsfald. Der er i mange tilfælde ikke tale om beruselse eller anden aktiv påvirkning af centralnervesystemet; blot om personer, der ud af det blå mister balancen og falder om. Og knalder eventuelt kraniet mod en kantsten i processen.

Det er tidsskriftet New Scientist, der i en større oversigtsartikel beskriver den bekymrende udvikling. Fra 1990 til 2017 blev antallet af dødsfald ved fald således knapt fordoblet globalt set, og selvom balanceevnen forringes med alderen, kan stigningen ikke alene tilskrives et større antal ældre. Også yngre mennesker er udsatte, og kvinder i særdeleshed. Forskerne er i vildrede og naturligvis i fuld gang med at nærstudere, hvad det kan

være, der i dag og i højere grad fejler i det komplekse sammenspil mellem krop, sanser og hjernens forskellige centre. En af formodningerne er, at vi fra barndommen i dag bevæger os mindre, og at en generelt stillesiddende livsstil heller ikke gør sagen bedre.

Mens forskningen forsøger at lokalisere de præcise årsagssammenhænge, kan vi andre i mellemtiden sørge for at holde vores balanceevne ved lige. Det kan med stort udbytte gøres ved helt simple øvelser; at stå på ét ben (evt. med lukkede øjne), balancere kroppen på en træningsbold eller gå på en linje – tå-mod-hæl. Tai chi – den kinesiske gymnastiktradition – kombinerer desuden balanceevnen med koncentration og er derfor særlig velegnet til genoptræning af en mere sikker gang på jord.

Firdobling af graviditeter med nedfrosne befrugtede æg

2013

526

2019

2260

Stigningen skyldes både, at flere kvinder modtager denne type fertilitetsbehandling, men også, at succesraten er blevet fordoblet.

DET ER SUNDHEDSDATASTYRELSEN, DER KAN OPLYSE OM DEN POSITIVE UDVIKLING.

Klinik for børn med senfølger efter Covid-19 på vej

Aarhus Universitetshospital vil snart lægge adresse til landets første klinik for børn, der lider af senfølger efter Covid-19. Klinikken formål er at koncentrere erfaringer og viden om den ny og forholdsvis ukendte tilstand hos relativt få medarbejdere. Indtil videre bliver de børn, der har bekymrende Covid-19-eftervirkninger, henvist til hospitalernes børneafdelinger, hvor man endnu ikke arbejder ud fra en officiel diagnose for senfølgerne.

De danske myndigheder har heller ikke en opgørelse over børn og unge under 18 år, der falder ind under gruppen, skriver Ritzau, der citerer TV 2.

SEKVENTERINGSDATA MANGELFULDE PÅ GRUND AF GDPR-REGLER

Virusforskere over resten af verden misunder Danmarks kapacitet til at sekventere coronavirus og dermed overvåge nye, lumske varianter og deres smitteveje. Men heller ikke de danske data er i stand til at tegne et fyldestgørende billede, skriver Politiken. Ifølge lovgivningen om persondatabeskyttelse – GDPR – må det nemlig ikke registreres, hvilken dag eller i hvilken kommune en prøve er taget. Opgørelserne foretages ugevis, og det kritiseres bl.a. af den internationalt anerkendte, danske virolog Kristian G. Andersen, der er ansat ved forskningsinstituttet Scripps Research i Californien. Mutationernes vej fra

person til person kan dermed ikke kortlægges så tæt på realtid, som det er ønskeligt, påpeger han.

”Jeg kunne forstå det, hvis det var personens egen genetiske kode, der blev offentliggjort i databasen, men det er jo ikke tilfældet. Det er ene og alene den genetiske kode fra den virus, der har gjort patienten mere eller mindre syg, der ender i databasen,” forklarer han til avisen.

På Serum Institutet ærgrer man sig også, men professor Anders Fomsgaard henviser til, at deres jurister tolker lovgivningen så stramt.

”

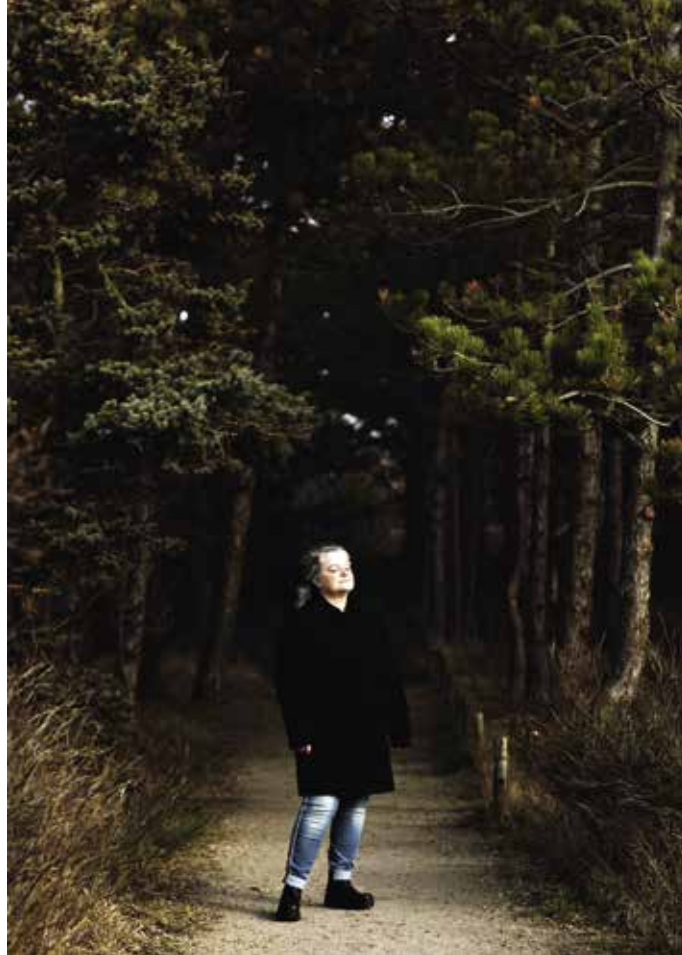
Tænk, at det var noget så simpelt og billigt som en blodprøve, der endte med at give mig den korrekte diagnose.

**Bettina Buhl,
bioanalytiker**

**Hun vil skabe
bevidsthed om
livsfarlig og overset
mangelsygdom**

Bettina Buhl er selv blevet kastet rundt i et sundhedssystem, der sent fik den tanke, at hendes mange symptomer kunne skyldes mangel på B12-vitamin. I dag arbejder den nu symptomfrie bioanalytiker for, at læger får et skarpere blik for den sygdom, som hun i dag forstår, at hendes egen mormor døde med. Næste skridt er at få defineret nationale retningslinjer for vitamin B12-mangel og oprettet en B12-klinik i Danmark

Antallet af patienter, der mangler B12-vitamin stiger voldsomt. Symptomer er f.eks. udtalt træthed, blodmangel, mave- og tarmproblemer og/eller hukommelsesbesvær. Opdages B12-mangel for sent kan det give varige neurologiske skader. Bettina Buhl har på egen krop oplevet, hvor indgribende sygdommen kan blive.

TEKST / HELLE BROBERG NIELSEN, JOURNALIST
FOTO / MARIA FONFARA

Det var først, da hun en dag kollapsede med noget, der kunne ligne et hjerteanfald, at Bettina Buhl omsider fik sat en betegnelse på sine mange diffuse symptomer. Hun var på arbejde på Genetisk Afdeling på Odense Universitets-hospital og måtte en tur over på skadestuen. Der kunne lægerne dog blot konstatere, at der måtte være noget andet på færde. Tilbage hos kollegerne på afdelingen var der en læge, der foreslog, at hun endnu engang fik taget en blodprøve for vitamin B12-mangel hos sin praktiserende læge. Den løste mysteriet.

Dyr patient

"Tænk, at det var noget så simpelt og billigt som en blodprøve, der endte med at give mig den korrekte diagnose. Perniciøs Anæmi er en autoimmun sygdom, som indebærer, at man ikke kan optage vitamin B12 fra kosten. Jeg havde svær B12-mangel, men ingen anæmi, og det var hovedårsagen til, at lægerne i årevis aldrig fik mistanken og derfor ikke rekvirerede den prøve. På det tidspunkt, i 2015, havde jeg været syg i 5-6 år. Meget syg og med tiltagende symptomer. Og havde allerede været sendt rundt til alle mulige undersøgelser, bl.a. blev jeg henvist til udredning på en reumatologisk afdeling og siden for hjertesygdom. Jeg har virkelig været en dyr patient, både med hensyn til udredning, der har været forgæves, og på grund af sygdommeldinger. På et tidspunkt var jeg syge-

meldt med stress i tre måneder og skiftede derefter til et mindre belastende job; B12-mangel er ofte en meget kompleks sygdom, og symptomerne er mangfoldige og kan bl.a. være ekstrem træthed, koncentrations- og hukommelsesbesvær, svære neurologiske symptomer, mave-tarm-problemer, muskel- og ledsmerter, psykiske symptomer og stress-lignende tilstande,” forklarer den nu 54-årige bioanalytiker, der i dag for længst er tilbage på job i fuld funktion og symptomfri på en behandling med injektioner af hydroxo-B12 hver tredje uge.

Faktisk har hun nu fået så meget energi tilbage, at hun sidste år havde overskud til at tage en tillægsuddannelse som stress-coach. Bettina Buhl kan desuden skrive ”akademi-merkonom i marketing” og notere en diplomuddannelse i klinisk biokemi på sit særdeles spraglede CV, der rækker tilbage til 1989, da hun blev færdiguddannet hospitalslaborant i klinisk biokemi i Aarhus. Hun har desuden arbejdet inden for nuklearmedicin og genetik og været afdelingsbioanalytiker, bioanalytikerunderviser og kvalitetsleder. Og i øvrigt arbejdet med salg, support og undervisning for forskellige private diagnostiske virksomheder. I dag er Bettina Buhl ansat i det danske firma AH Diagnostics.

Arvelig komponent

Efter at hendes diagnose var nogenlunde på plads, gik hun da også til sagen på ”bedste bioanalytikeravis”; hun søgte systematisk information om den oversete og ofte misfortolkede sygdom, som hun siden har forstået, at hendes egen mor døde med, og som både hendes mor og søn siden også er blevet diagnosticeret med. Perniciøs Anæmi – med eller uden anæmien – kan netop have en arvelig komponent.

”Det er uheldigt, hvis man ikke får en rettidig diagnose og hurtigt kommer i den rette behandling, for sygdommen kan give varige neurologiske skader. Myelinet i nervebanerne nedbrydes, fuldstændig på samme måde som hos en sklerosepatient. Alt for mange går, ligesom jeg gjorde, rundt i for lang tid uden en diagnose og mister måske deres arbejdsevne, fordi de ikke får den rette behandling i tide. Nogle ender med at dø af sygdommen; indtil 1926 døde alle faktisk af Perniciøs Anæmi,” siger bioanalytikeren.

Underviser og oplyser

I dag bruger hun både sin personlige historie og faglige indsigt til at skabe større bevidsthed i sundhedsvæsnet om Perniciøs Anæmi og B12-mangel. Lidelsen er nemlig ikke naturligt koblet op på noget lægefagligt speciale, og de praktise-

rende læger står derfor ofte famlende over for patienter, der tropper op i deres konsultation med så diffust et symptombillede. De har ikke et bestemt sted at henvise de komplekse B12-patienter til.

Hendes engagement har betydet, at hun er blevet talsperson på området i Patientforeningen Danmark og holder gerne oplæg om emnet; en smal sag for den tidligere bioanalytikerunderviser. Måske er der også en selvstændig patientforening på vej. Hun har skrevet en faglig artikel sammen med læge og B12-ekspert Johan Frederik Håkonsson Arendt og dansk biokemis grand old lady, professor emerita Ebba Nexø, der har forsket i mere end 40 år i B12-mangel, og som Bettina Buhl kender fra KBA i Aarhus. På Lægedage i Bella Centret har Bettina Buhl sammen med sine to medforfattere undervist praksispersonale i at kunne genkende symptombilledet og forstå sygdommen. Hun har desuden stillet op til flere interviews i sundhedsfaglige medier, og bl.a. også i ugebladet Ude og Hjemme; det er vigtigt, at også endnu ikke-diagnosticerede patienter og deres pårørende får kendskab til B12-mangel og dens konsekvenser. I august 2020 skrev hun sammen med B12-gruppen i Patientforeningen Danmark et ”bekymringsbrev”, som hun kalder det, til Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed og de relevante lægelige selskaber.

Ønskes: B12-klinik

”Vi efterlyser, at der bliver defineret nogle nationale retningslinjer for diagnosticering og behandling af B12-mangel i Danmark, for de findes endnu ikke. Som det er nu, må mange patienter selv google sig frem for at få mere at vide, for deres praktiserende læger kan ofte ikke hjælpe dem. Og der er dermed også store regionale forskelle i håndteringen af sygdommen. Indtil videre har vi fået svar tilbage fra Styrelsen for Patientsikkerhed, som imidlertid ikke mener, at det ligger inden for deres kompetenceområde. Mens Sundhedsstyrelsen oplyser, at de arbejder på en skrivelse; det er måske en forsigtig begyndelse,” håber Bettina Buhl og erkender, at det nok bliver et ”kæmpe arbejde” at komme i mål.

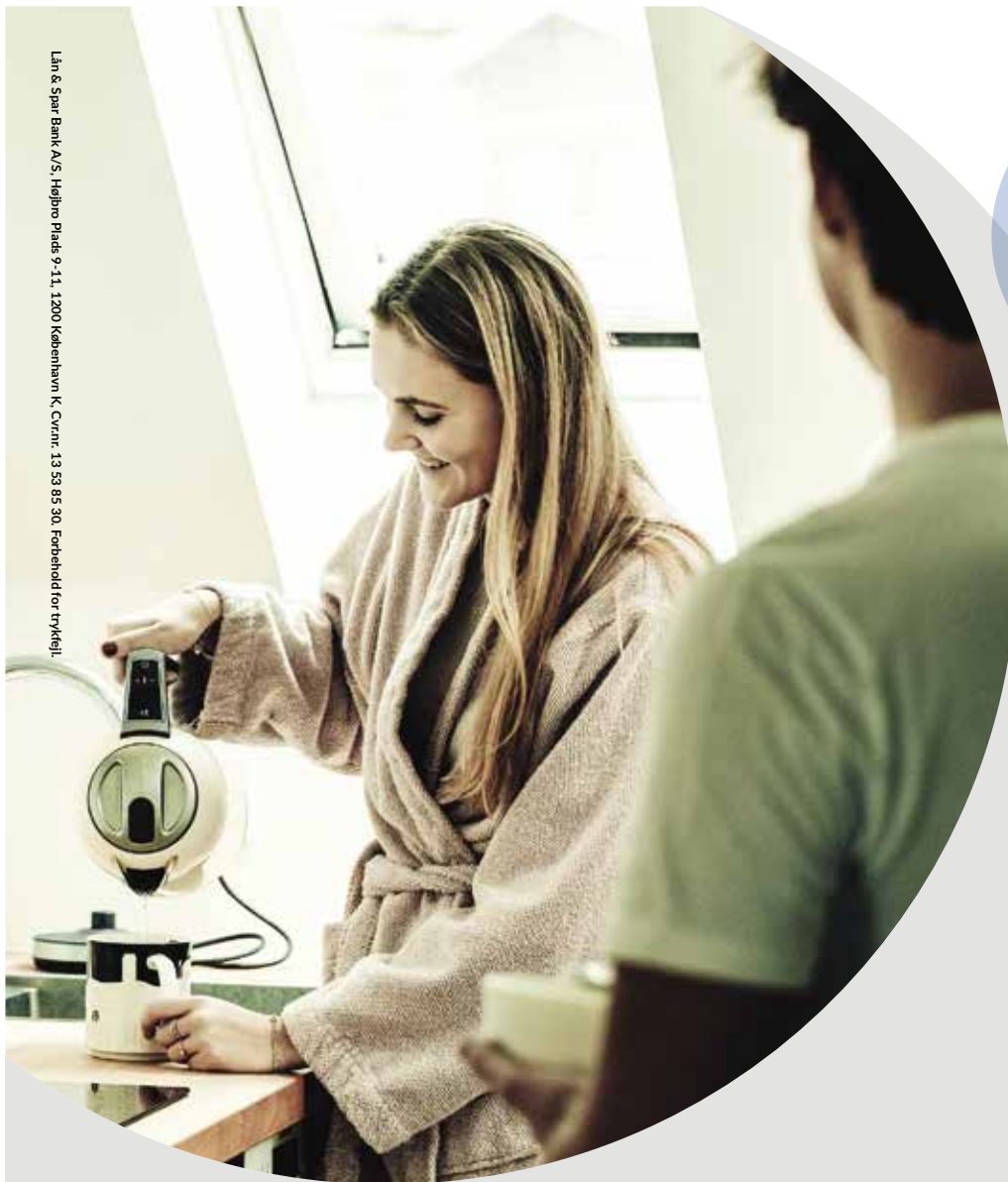
Et af målene er helt konkret at få oprettet en B12-klinik efter hollandsk forbillede, som kan modtage særlige problem-patienter fra de praktiserende læger og udrede dem ud fra den samlede, opdaterede ekspertise på området.

”Fx kunne Blodprøver og Biokemi ved Aarhus Universitetshospital, hvor Ebba Nexø har skabt en tradition for B12-forskning, få specialeansvar og stå for diagnostik, behandling, rådgivning, undervisning og forskning,” foreslår Bettina Buhl. ■

Perniciøs Anæmi, PA, er en af mange årsager til vitamin B12-mangel. Perniciøs Anæmi er en autoimmun tilstand, hvor man danner autoantistoffer mod parietalcellerne i mavesækken og proteinet Intrinsic Faktor. Det bevirker, at man som PA-patient ikke kan optage B12 på normal vis, uanset hvor meget B12 man indtager via kosten.

Der er også en række andre årsager til vitamin B12-mangel: Fx en vegetarisk eller vegansk livsstil, mave-tarm-sygdomme, et gastric bypass-indgreb, underliggende genetiske årsager, brug af lattergas, medikamenter, øvrige autoimmune sygdomme eller parasitter.

Tidligere troede lægerne, at PA hovedsageligt var en hæmatologisk sygdom, og at alle PA-patienter udviklede anæmi – deraf betegnelsen. I dag ved man, at PA snarere er en neurologisk sygdom, og at man kan have svær B12-mangel – også uden anæmi. Desværre er mange læger ikke opdateret på feltet og risikerer derfor stadig at overse patienter med PA uden anæmi. En mere retvisende betegnelse ville være Pernicioso.

Lån & Spar Bank
kender din
økonomi bedre
end de fleste

PERSONLIGE LØSNINGER

BEGYNDER MED,
AT NOGEN LYTTET

Vi er ikke ens, og vi har brug for forskellige løsninger. Derfor skal bankrådgivere lytte, før de kommer med forslag. På den anden side skader det ikke at vide, hvem man taler med.

Lån & Spar Bank er ejet af dig og din fagforening. Derfor har vi med tiden opbygget en særlig viden om dit fagområde og mennesker med din uddannelse. Vi har også udviklet fordele, som kommer medlemmer af Danske Bioanalytikere til gode.

Har du spørgsmål om økonomi, bolig eller pension, giver vi dig svar. Du behøver ikke at være kunde. Det er nok, at du er medlem af Danske Bioanalytikere. Hvorfor ikke benytte sig af det?

Ring 3378 1918

– eller gå på lsb.dk/dbio og book et møde.

Lån & Spar

Jeg har fået en patientklage – hvad gør jeg?

Vi anbefaler alle medlemmer, uanset om du er bekymret for at få en klagesag, eller om du er involveret i en klagesag, til at henvende dig til Danske Bioanalytikere. Vi giver dig faglig og juridisk bistand og hjælper dig gennem forløbet.

Vi tilbyder:

- Drøftelse og vurdering af din sag
- Rådgivning om dit sagsforløb og om, hvordan du skal forholde dig
- Sparring om formulering af udtalelser og partshøring.

Alle sager behandles selvfølgelig med diskretion.

Kontakt gerne Danske Bioanalytikere tidligt i forløbet, da det giver os den bedste mulighed for at hjælpe dig.

Læs mere om patientklager på dbio.dk/autorisation

Kontakt:

Faglig konsulent
Charlotte Andreasen
tlf. 4422 3255
mobil 3025 1665
cva@dbio.dk

Anaemia management

The clinical use of advanced RBC parameters

Find out about the clinical use of advanced RBC parameters in our latest haematology white paper under www.sysmex.dk/whitepaper

Visit our website to see our complete offering
www.sysmex-nordic.com

Opgaverne kom bare væltende, væltende og væltende ...

Coronapandemien har ikke kun ændret hverdagen for de klinisk mikrobiologiske og klinisk biokemiske afdelinger. Også andre specialer har måttet bevæge sig ud af deres komfortzone på godt og ondt.

Covid-19-opgaver på Patologisk Afdeling, Regionshospital Nordjylland

Dato/periode	Opgave
April 2020	Fire bioanalytikere fra Patologisk Afdeling kommer med i beredskabet i podeteltet.
1. juni 2020	Ledelse og drift af podeteltet overgår til Patologisk Afdeling.
Okt./nov./dec. 2020	6 SOSU-assistenten ansættes til hjælp med podningen.
22. oktober 2020	Indvielse af pode-pavillonen (4 registreringspladser, 7 poderum m.m.).
Juli 2020	Systematisk test af personale i uge 28, 30 og 32.
August/ september	Systematisk test varetages af samfundssporet, men på Regionshospitalet Nordjylland.
Uge 40, 2020	Indførsel af mobile podevogne til systematisk test hver 6. og hver 2. uge (afhentning af patienttyper/arbejdsopgaver). Personalet på de enkelte opgaver skal selv varetage podeopgaven. <i>Patologisk Afdelings opgave:</i> <ul style="list-style-type: none">• oplæring af personale• vedligeholdelse af vognen (opfyldning af utensilier).
Uge 47, 2020	Den mobile systematiske test af personale flyttes til Patologisk Afdeling, og der etableres en mobil smitteopsporingsvogn. Personalet på Patologisk Afdeling varetager podningen af personalet på alle hospitalets matrikler.
Midt december 2020	Vaccinationsopgaven placeres hos Patologisk Afdeling.
Den 27.12.2020	Første vaccinationsdag. Vaccination af personale.
Uge 3, 2021	Den systematiske, mobile test af personalet flyttes til et "fast lokale" på Regionalhospital Nordjylland, Hjørring. Testtiden udvides på matriklen i Frederikshavn. Øvrige matrikler som hidtil.
Februar 2021	<ul style="list-style-type: none">• Opgaven med vaccination af det præhospitale personale og hospice placeres hos Patologisk Afdeling• Opgaven med vaccination af sårbare patienter/borgere placeres hos Patologisk Afdeling• Udkørende opgave med vacciner til plejehjem og bosteder i Nordjylland dvs. klargøring af vacciner – ikke selve vaccinationen – placeres hos Patologisk Afdeling.
I hele perioden	Har Patologisk Afdeling samtidig udført alle deres normale opgaver.

Det har vi lært af perioden:

- Det har vist, hvor omstillingsparate personalet virkelig er! Og at et stærkt team kan nå langt og løfte mange opgaver.
- Det er dejligt at blive udfordret uden for sin komfortzone OG lykkes med at løfte de opgaver, vi har fået. Ja, det har været og er stadig hårdt arbejde, men vi har gjort det (indtil nu).
- Fedt at være med der, hvor der skrives Covid-19-historie.
- Det er særdeles vanskeligt (læs: umuligt) at lave en planlægning, der rækker ud over et par dage. Både med levering af vacciner, typen af opgaver og ændringer af procedurer er tæt på uforudsigelige – som bioanalytiker eeeelsker man jo systematik og planlægning, og det bliver udfordret! Der kommer mange nye arbejdsplaner ...
- Som leder er det vanskeligt at have to kerneopgaver – den nye kerneopgave – C-19-podning/vaccination – kalder på megen tid og fokus – det er svært at slå til og være RIGTIG nærværende begge steder.
- Som leder er det en øjenåbner at skulle lede på flere fysiske afdelinger (PAI, pode-pavillonen, personalepodning på flere matrikler og vaccination i en separat afdeling) og meget forskellige opgaver -patologi og C-19-podning og vaccination.
- Det værste (synes jeg) er mundbind (😬) og de mange restriktioner, som påvirker vores sociale "liv" på afdelingen, opdeling af pauser, spiser på kontoret m.m.

SENFØLGEKLINIKKER

I fire af de fem regioner er der fra årsskiftet oprettet senfølge-klinikker. Undtaget er Region Sjælland, som ikke har oprettet én fysisk klinik. Behandlingen kan her ske på samtlige sygehuse.

Det er de praktiserende læger, der henviser til klinikkerne.

FØLGEVIRKNINGER

Følgenvirkninger ses både hos personer, der har haft et mildt, moderat og alvorligt sygdomsforløb med indlæggelse og evt. intensiv behandling. Følgenvirkninger kan således forekomme i alle aldersgrupper og både hos personer, der er tidligere helt raske, og hos personer med kroniske sygdomme.

KENDTE TYPER AF FØLGEVIRKNINGER

- Udtalt træthed/fatigue
- Åndenød
- Muskelsmerter
- Brystsmerter
- Hoste
- Tab af smags- og lugtesans
- Hovedpine
- Nedsat appetit
- Ondt i halsen og synkebesvær
- Svimmelhed
- Nedsat muskelstyrke
- Feber
- Koncentrationsbesvær
- Hukommelsesbesvær
- Humørsvingninger
- Søvnforstyrrelser
- Smerter i arme og ben
- Opkast og diarré
- Udslæt på huden
- Hjertebanken
- Dysregulering af diabetes og hypertension.

KILDE: SUNDHEDSSTYRELSEN

SENFØLGER

Det går fremad dag for dag, men ...

Et år efter smitte med Covid-19 lider bioanalytikerstuderende Michelle Selbach stadig af senfølger, der kommer og går uden forudgående varsel

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
FOTO / PRIVAT

”Jeg kan ligge helt stille i min seng, og så er det, som om noget tungt sætter sig på brystet af mig. Hjertet banker rigtigt hårdt, og jeg kan ikke få vejret,” fortæller Michelle Selbach.

Hun er studerende på 6. semester på bioanalytikeruddannelsen i Kalundborg, og i april sidste år blev hun smittet med Covid-19. Enten skete det via hendes studiejob i Mikrobiologisk Afdeling i Slagelse eller i hendes klinikperiode i Klinisk Biokemisk Afdeling i Holbæk, hvor hun var i akutafdelingen. Men da ingen andre kolleger blev smittede, regner hun med, at smitten blev overført af en patient i akutafdelingen. Hun blev hurtigt testet som en del af hospitalets beredskab.

Sygdomstegnene var milde influenzasymp-tomer, lidt forkølelse og træthed

”Dengang var jeg faktisk ikke ret syg,” mindes hun.

Men så dukkede senfølgerne op.

Har åndedrætsbesvær, hovedpine og svimmelhed

”Der skal ikke meget anstrengelse til, før jeg taber vejret, og jeg kan stadig ikke gå op ad en

trappe uden at få åndenød. Jeg har hovedpine flere gange om ugen og oplever svimmelhed fem til seks dage om ugen,” fortæller hun.

Symptomerne kommer og går. Uden varsel.

”Jeg kan have en god periode på to uger, hvor jeg ikke er så træt, og så kommer to dage, hvor jeg er slået helt tilbage til nulpunktet. Fx kan jeg en dag, hvor jeg ellers har haft det godt, sidde helt stille, og så kommer det. Det er som at få en hammer i hovedet, jeg kan næsten ikke løfte armene og kan ikke udholde lys eller lyde.”

En time efter kan symptomerne være forsvundet igen.

”Det er så mærkeligt,” konstaterer hun.

Må gå i seng 20.30

Michelle Selbach synes selv, at det går fremad dag for dag, men den enorme træthed plager stadig og har medført omvæltninger i hendes liv.

Før sad hun gerne oppe til langt ud på aftenen.

”Da det var værst, sov jeg 12-16 timer i døgn-net. Det gør jeg ikke længere, men jeg går stadig i seng klokken 20.30, for på det tidspunkt er jeg helt færdig,” fortæller hun.

spørg dbio
HELENE HØJGAARD
KONSULENT I DBIO

Hvis du har spørgsmål, kan du skrive til hho@dbio.dk eller ringe på 4422 3241.

dbio anbefaler: Få din arbejdsskadesag genoptaget, hvis du stadig har senfølger efter 12 måneder

Hvis du bliver smittet med Covid-19 i forbindelse med dit arbejde, skal det anmeldes som en arbejdsskadesag. Sagerne bliver anerkendt, men ofte afsluttes de umiddelbart derefter, fordi den anerkendte skade ikke forventes at give dig varige følger.

Der er fortsat meget, vi ikke ved om Covid-19, og det er utrolig vigtigt, at du selv kon-

takter arbejdsgivers forsikringsselskab eller Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og får din sag genoptaget, hvis du mod forventning oplever længevarende gener fra smitten med Covid-19.

I Danske Bioanalytikere anbefaler vi, at du beder om at få sagen genoptaget, hvis du fortsat oplever senfølger 12 måneder efter, at du har været

smittet med Covid-19. Hvis du oplever varige gener fra en arbejdsskade, kan du få erstatning herfor, og derfor skal sagerne genoptages, hvis generne ikke forsvinder.

Husk, at Danske Bioanalytikere tilbyder hjælp og rådgivning i forbindelse med din arbejdsskadesag.

I øjeblikket er hun i klinisk uddannelse, og når hun kommer hjem, sover hun to timer for at kunne overkomme at lave mad til de tre børn på ni, syv og fire år.

"Det er ligesom at have en baby igen. Jeg sover, når jeg kan komme til det. Når børnene fx har en legeaftale, så tager jeg en lur, så jeg er mere frisk, når de kommer hjem," fortæller hun.

Har sorte huller i koncentrationen

Kognitive problemer er en hyppig senfølge efter Covid-19 smitte, og Michelle har også problemer med koncentrationen.

Koncentrationsbesværet har indebåret, at hun har sagt sit studiejob i Klinisk Mikrobiologisk Afdeling i Slagelse op.

"Det har været utroligt skræmmende. Det, som tidligere var en rutineopgave, som fx at så bakterier ud, krævede pludselig hele min koncentration. Jeg kunne ikke lide tanken om, at jeg måske kunne komme til at give et forkert svar ud, så jeg sagde jobbet op," forklarer hun.

Problemerne med at koncentrere sig oplever hun, når hun skal læse en tekst, men også i helt dagligdags funktioner, hvor hun fx skal slå et brød op.

"Det er, som om der er nogle sorte huller. Hvis jeg skal bage og vil hælde mel op, kan jeg have glemt, at jeg jo også lige skal bruge en skål. Jeg er nødt til at træde to skridt tilbage og dele processen op i små bidder," forklarer hun.

Og ligesom med de andre senfølger er det uforudsigeligt.

"I dag går det rigtig godt med min koncentration. I morgen kan det se helt anderledes ud," forklarer hun.

Facebook-gruppe støtter

Michelle Selbach kender ikke personligt andre, der har været smittet. Men hun har været glad for at kunne dele sine erfaringer og bekymringer med andre i Facebook-gruppen "Covidramte med senfølger".

"Her giver vi hinanden gode råd, og det er også personer fra gruppen, der stiller op til interview i medierne, når det handler om senfølger. Vi vil rigtig gerne fortælle andre om det, og personligt vil jeg gerne have bredt viden om senfølgerne ud, så folk ikke tror, at man er bindegale," siger hun.

Regner med at kunne klare et job

Michelle Selbach har fortalt kollegerne i klinikken, hvor hun er nu, om sine senfølger, og det er helt accepteret, at hun en gang imellem har brug for at gå ud et øjeblik.

"Det går fremad nu, og jeg er ikke bange for ikke at kunne klare et job," siger hun.

Michelle er 32 år og et bevis på, at det ikke kun er gamle og sårbare mennesker, der kan blive hårdt ramt af Covid-19.

"Jeg bliver ked af det, når jeg hører de unge mennesker stå og sige, at de ikke tror, at det kan ramme dem. For det er ikke sandt," siger hun. ▣

Det har været utroligt skræmmende. Det, som tidligere var en rutineopgave, som fx at så bakterier ud, krævede pludselig hele min koncentration. Jeg kunne ikke lide tanken om, at jeg måske kunne komme til at give et forkert svar ud, så jeg sagde jobbet op

Michelle Selbach

MICHELLE SELBACH har anmeldt sin Covid-19-smitte som en arbejdsskade og har fået besked om, at den er godkendt. Hun er ikke henvist til en senfølgeklinik, men vil gerne, hvis det bliver muligt. Hun er færdigvaccineret for Covid-19.

FAGLIG

Bioanalytikerstuderendes udlandsophold gav adgang til bachelorprojekt i højt estimeret dansk forskergruppe. Lektor fra Københavns Professionshøjskole og klinisk underviser trak i trådene. Ledende bioanalytiker bakkede op

TÆT SAMARBEJDE MELLEM CAMPUS, KLINIK OG UDLAND GIVER POTE

ARTIKLEN ER SKREVET AF:

MINNA FYHN LYKKE LLADÓ

Lektor og international koordinator. Bioanalytikeruddannelsen, Københavns Professionshøjskole (KP).

METTE JØRGENSEN

Bioanalytikerunderviser. Mikrobiologisk Afdeling på Rigshospitalet.

Vores samarbejde startede første gang, da vi på tværs af institutioner lavede pædagogiske udviklingsprojekter i 2014. Vi samarbejder også omkring bachelorprojekter inden for specialet klinisk mikrobiologi.

På trods af Covid-19-pandemien er der heldigvis stadig liv i udlandsopholdene. Derfor er der stadig nogle opløftende og vigtige erfaringer at dele. Der er nemlig kommet en krølle på nogle af udlandsopholdene, som ganske enkelt skaber merværdi for alle involverede parter.

I denne artikel vil vi gerne videndele om vores fantastiske samarbejde mellem Københavns Professionshøjskole og klinik inden for specialet klinisk mikrobiologi, som går ud over landegrænsen til Østrig. En fagligt stærk bioanalytikerstuderende på 6. semester ved navn Jesper Tarp Hansen blev bindeleddet mellem en østrigsk samarbejdspartner og Klinisk Mikrobiologisk Afdeling på Rigshospitalet (KMA-RH). Det faglige omdrejningspunkt var parternes fælles interesse for organoider, hvilket matchede KMA-RH, der skulle have Jesper som bachelorstuderende. Accepten fra ledende bioanalytiker Anette Dreyer muliggjorde denne måde at tænke samarbejde på.

Det var afgørende for, at klinisk underviser Mette Jørgensen kunne være med på sidelinjen fra starten af udlandsopholdet i forhold til at opspore eventuelle emnematch til bachelorprojektet på KMA-RH.

Viden fra udlandet udnyttes i Danmark

For Minna Fyhn Lykke Lladó som international koordinator giver det mening at bruge de internationale udlandsophold som løftestang og døråbner for spændende samarbejder med den danske kliniske praksis. Disse klinikker kan direkte udnytte og få glæde af dén viden og de kompetencer, som de studerende har tilegnet sig i udlandet. Interesserede danske klinikker involveres i bioanalytikeruddannelsens studentermobilitet med de udlandspartnere, hvor der er oplagte fælles faglige

interesser. Netop den udrejsende studerende er bindeleddet imellem dem.

”De østrigske forskere havde brug for mine bioanalytikerkompetencer”

Til gavn for fremtidige udrejsende studerende har alle udlandsstuderende til opgave at skrive en beretning. Her er uddrag fra Jesper Tarp Hansens beretning:

”Om aftenen den 30. januar 2020 stod jeg og ringede på i en lejlighed i den østrigske by Graz. Mit nye hjem det næste halve år som udrejsende bioanalytikerstuderende fra Københavns Professionshøjskole. Jeg havde lige weekenden til at komme på plads. Om mandagen skulle jeg starte som eneste bioanalytiker på en forskningsafdeling på Institut for Molekylær Mikrobiologi på Graz Universitet. Jeg glædede mig så meget til at komme i gang.

Forskergruppens arbejde fokuserede på *Klebsiella oxytoca* og bakteriens rolle i antibiotika-associeret hæmorrhagisk colitis (AAHC). Gruppen har bl.a. vist, at den primære årsag til AAHC er et genotoksin, tilimycin, produceret af *K. oxytoca*. De benytter organoider til at studere de molekulære mekanismer bag tilimycins effekt på det inficerede væv.

Jeg blev tilknyttet en ph.d.-studerende, som havde observeret, at tilimycin hæmmer differentieringen af stamceller i organoider. Der var et ønske om at lave genekspressionsanalyser for en række stamcelle- og differentieringsmarkører. Min opgave i dette blev at udvikle en protokol for en qPCR.

Og så skete dét, som ingen kunne have forudset. Den 26. februar ramte coronaen i Østrig. I første omgang fortsatte arbejdet, som om in-

tet var hændt. Pludselig på et laboratiormøde blev det meddelt, at vi skulle "wrap things up", for ingen vidste, hvad der ville ske. Jeg var inde om lørdagen for at færdiggøre mit arbejde, og søndag eftermiddag kom mailen. Vi blev lukket ned. Der gik noget tid, inden vi fik lov at komme tilbage. Det foregik i faser. Til stor overraskelse fik jeg lov at vende tilbage allerede i anden fase før flere af de øvrige medarbejdere. De vigtige genekspressionsanalyser var årsagen til, at forskergruppen havde brug for mine bioanalytikerkompetencer."

Kontakt til professor gav spændende bachelorprojekt

Jespers dedikerede arbejde og indsigt i organoidernes verden var den primære grund til, at

Jesper Tarp Hansen er blevet en del af professor Helle Krogh Johansens forskningsgruppe på Rigshospitalet.

JESPER TARP HANSENS BACHELORPROJEKT

Patienter med cystisk fibrose (CF) er særligt modtagelige over for bakterielle infektioner. Bakterierne, som inficerer luftvejene, findes ofte naturligt i omgivelserne og kan senere føre til vedvarende infektioner i luftvejene hos personer med CF.

De hyppigst forekommende bakterier i lungerne ved CF er: Haemophilus influenzae, Staphylococcus aureus og Pseudomonas aeruginosa. Sidstnævnte optræder først sent i sygdomsforløbet, hvor den ofte giver anledning til persisterende infektioner, fordi den notorisk er vanskelig at behandle. I den videnskabelige litteratur er det beskrevet, at P. aeruginosa kan se ud til at være antibiotikafølsom in vitro ved følsomhedsbestemmelserne. Til trods for dette kan bakterierne ikke elimineres fra lungerne med antibiotika.

I projektet var man opsat på at finde en markør, som kan definere tidspunktet i infektionsforløbet, hvor P. aeruginosa konverterer til en kronisk tilstand. Væksthastigheden kunne være en mulig markør for bakteriernes adaptationsevne i lungerne, for jo langsommere vækst, jo større sandsynlighed for, at bakterierne overlever i lungerne.

Derfor blev det Jespers opgave at kigge nærmere på, hvorvidt væksthastigheden for P. aeruginosa kan sættes i relation til bakteriens grad af adaptation i lungerne. Med andre ord skulle Jesper udvikle en protokol til måling af bakteriel væksthastighed.

FAGLIG

Vigtige elementer for, at et samarbejde mellem campus, klinik og udland giver pote:

- Opbakning fra ledelsens side.
- Dedikerede bioanalytikerstuderende.
- Tæt og trygt samarbejde mellem alle parter.
- At man griber muligheder, når de er der.
- Videndeling om de gode oplevelser, så flere døre åbnes.

Minna Fyhn Lykke Lladó og Mette Jørgensen hjemme i Danmark kontaktede professor, overlæge, dr.med. Helle Krogh Johansen fra KMA-RH for at høre, om der var interesse i at have Jesper som bachelorstuderende. Det var der. Professor Helle Krogh Johansen arbejder nemlig med organoider i forbindelse med hendes mangeårige arbejde med bakteriologi fra patienter med cystisk fibrose. Bakteriernes gener kan ændre sig over tid fra infektionsøjeblikket til senere i infektionen, hvor den kan udvikle sig til en persistent infektion. Og således blev Jesper efter endt udlandsophold en del af professor Helle Krogh Johansens forskningsgruppe på Rigshospitalet i København.

Bioanalytikerkompetencer er attraktive

Jespers bachelorprojekt blev ikke direkte relateret til organoider, men ændrede sig til: Præcisionsdiagnostik – identifikation af en markør for persistente infektioner i patienter med cystisk fibrose – se faktaboks side 19.

Bacheloremnet var i princippet underordnet, for som klinisk underviser på KMA-RH, Mette Jørgensen, udtrykker det:

”Vores brede bioanalytikerfaglighed giver os særlige kompetencer, hvad angår kvalitetssikring og diagnosticering inden for hvert af vores specialer – *and beyond* – for at sige det lidt internationalt. Professionens stærke værdier som faglighed, ansvarlighed, kvalitetsbevidsthed, professionalismisme og fællesskabsfølelse kombi-

neret med vores systematiske og strukturerede måde at arbejde på, gør os attraktive – og i virkeligheden uundværlige i ethvert forskningsmiljø. Og det er så skønt, når det kan udnyttes som i Jespers tilfælde, fordi min ledelse gav mig mulighed for at følge de projekter, som han arbejdede på i Østrig.”

Udsagnet bakkedes helt og holdent op af Jesper: ”Vi skal vise, at vi som bioanalytikere også har noget at bidrage med på felter, der rækker ud over de traditionelle kliniske laboratorier. Vi har en uddannelse, der gør, at vi også kan begå os og bidrage i forskningsmiljøer, hvis det er dét, vi ønsker. Vi har som bioanalytikere en bred grundlæggende viden, der gør os i stand til at tilpasse os nye situationer, tilegne os ny viden på højt specialiserede områder, som vi herefter kan være med til at udvikle. Herfra kan vi tage viden og erfaring med tilbage til de traditionelle bioanalytiske arbejdsområder og dermed øge viden og refleksion i praksis.”

Repræsentant og foregangsmand

Som studerende har Jesper Tarp Hansen udvist professionalismisme hele vejen igennem, idet han har arbejdet selvstændigt og taget ansvar både under sit udlandsophold og i det efterfølgende bachelorprojekt. I Østrig var han ansigtet udadtil. Han er – som alle udrejsende studerende – en vigtig repræsentant for den danske professionsidentitet, samt for de næste generationer af danske bioanalytikerstuderende, som skal på

Flere samarbejder er i gang.

Hør mere på IFBLS-kongressen i august

Et andet samarbejde er allerede i fuld gang inden for feltet diabetes mellem uddannelsens udlandspartner i Australien og Steno Diabetes Center Copenhagen. Den primære medspiller har her været ledende bioanalytiker Evy Ottesen.

Minna Fyhn Lykke Lladó fortæller om udviklingen af dette og andre spændende samarbejder ved IFBLS-kongressen i København august 2021.

udlandsophold. Her i Danmark er han foregangsmand for fremtidige samarbejder på tværs af afdelinger, i forskningen og med eksterne samarbejdspartnere.

Det indbyrdes tætte samarbejde mellem campus og klinik har været fantastisk. Vi har stølet på hinanden og gået til opgaven med fælles åbent sind. Det har været alfa og omega for at kunne starte dette forløb op og er et vigtigt fundament for det videre arbejde, som ligger foran os.

Vi håber, at I er blevet inspireret til nye samarbejder. □

UDLANDSOPHOLD

På Bioanalytikeruddannelsen, Københavns Professionshøjskole finder udlandsopholdene sted på 6. semester. Nogle få ophold inkluderer også 7. semester.

Opholdene i udlandet foregår generelt på kliniske hospitalsafdelinger eller på forskningsafdelinger.

Uddannelsens samarbejdspartnere ligger i Norden, i Europa, i Australien og i New Zealand.

For at komme i betragtning til et udlandsophold skal man som studerende skrive en motiveret ansøgning, der inkluderer studiejournal og klinikudtalelser.

Som udrejsende studerende skal man være mentor for indrejsende bioanalytikerstuderende fra uddannelsens samarbejdspartnere. Som mentor hjælper man typisk med praktiske ting og er en social støtte. Som mentor for de indrejsende studerende får man et stort udbytte, da man senere står i samme situation.

ARTEL

trust your results

- Kalibrer dine pipetter på få minutter med Artel PCS - Pipette Kalibrerings System.
- Giver fuldt overblik over alle laboratoriets pipetter.
- Kontakt Biolab A/S for tilbud.

Biolab A/S
Sindalsvej 29
DK-8240 Risskov
Telefon 8621 2866
E-mail: sales@biolab.dk
www.biolab.dk

MIKS, MATCH OG TÆNK BREDT

Bioanalytikerens førstevalg, når de vælger en diplomuddannelse, er ofte den sundhedsfaglige diplom eller en diplomuddannelse i ledelse. Men der er andre muligheder. Også for at mikse modulerne efter sin helt egen lyst og interesse.

ABSOLUT BRUGBAR OG LÆRERIG NØDLØSNING

Robert Ougaard var i gang med en sundhedsfaglig diplomuddannelse, da corona-pandemien ramte Danmark. De bioanalytikerfaglige moduler i uddannelsen blev ikke udbudt i perioden, så han blev nødt til at finde alternativer.

”Jeg var meget bevidst om, at jeg ikke ville tage moduler inden for pædagogik og sygepleje. I bekendtgørelsen for uddannelsen kunne jeg læse, at jeg kunne bruge 10 ECTS-point til andre moduler, der ikke hørte under den sundhedsfaglige diplomuddannelse. Så derfor valgte jeg to moduler fra den teknologiske diplomuddannelse. Almen fysisk kemi og anvendt matematik,” fortæller Robert Ougaard.

Han er ansat som faglig koordinator i Klinisk Biokemisk Afdeling på Nordsjællands Hospital, Hillerød, hvor han har det faglige ansvar for immunkemiske analyserepertoarer, for valideringsprojekter, interne kontroller, kvalitetssikring og undervisning. Det er et krav fra afdelingen, at han som faglig koordinator tager en diplomuddannelse.

Anvendt matematik kan bruges i hverdagen

Selvom de to teknologiske moduler ikke var hans oprindelige plan, har de givet rigtig god mening, fortæller han.

”I min afsluttende opgave efterprøver jeg CE-mærkninger på Covid-IgG, så vi kan tilbyde den som rutine-analyse i fremtiden, og her har modulet anvendt matematik været meget brugbart. Det gav mig større indsigt i, hvordan ikke-lineære kalibreringskurver fremstilles og derefter vha. af logaritmiske regneregler omdannes til lineære kurver. Selvom vi i den daglige rutine ikke selv bestemmer, hvordan kalibreringskurver beregnes, har det givet stor indsigt i, hvordan kalibreringer kan påvirke kontroller i negativ såvel som positiv retning.”

Han har også erfaret, at han kan bruge det, han har lært i anvendt matematik, direkte i sit daglige arbejde.

”Jeg har fået en bedre forståelse af kurver, grafer og matematiske beregningers betydning, og det gør mig bedre til at sparre med kollegaer i rutinen såvel som ved faglige møder,” forklarer han.

Laboranter på studiet giver nyt perspektiv

Desuden har samarbejdet med de andre studerende på den teknologiske diplom, som primært er laboranter fra industrien, givet ham et nyt perspektiv på bioanalytikerfaget.

”Laboranterne kommer med en anden tilgang fra industrien. De arbejder fx med basisprocesser inden for laboratoriearbejde, som tidligere var en del af vores fag. I dag er denne del varetaget af producenter for kemisk udstyr og står anført i metodeblade for de enkelte analyser. De fleste kontroller og kalibratorer er nu præfremstillet af eksterne producenter. Så det har givet mig et større indblik i, hvordan vores fag har udviklet sig igennem årene,” forklarer han.

”Det har været meget lærerigt.”

HARDCORE TEORI, DER KAN BRUGES I PRAKSIS

”Jeg blev opfordret af min ledelse til at tage en diplomuddannelse, og jeg fik frie hænder til at vælge. Jeg er ikke til det alt for humanistiske, men mere til det praksisnære teoretiske, og det opfylder den teknologiske diplomuddannelse for mig.”

Nicolaj Rijks Skallerup er klinisk underviser i Klinisk Fysiologisk og Nuklearmedicinsk Afdeling på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital.

Han har taget det obligatoriske grundfag fysisk kemi plus valgfaget statistik og forsøgsdesign. I øjeblikket er han i gang med to andre valgfag, molekylærbiologi og IT, algoritmer og kunstig intelligens.

”Kemi, statistik og molekylærbiologi er jo en del af vores grunduddannelse, men fagene er stadig relevante at studere, når man skal dybere ned i mere kompliceret stof, og her hjælper det rigtig meget at have klinisk og praktisk erfaring,” fortæller han.

Superrelevant at forstå algoritmer

Faget IT, algoritmer og kunstig intelligens er helt nyt for ham, men han finder det superrelevant. Det har givet ham en større forståelse af, hvad algoritmer og kunstig intelligens dækker over, og hvor meget det kan bruges til.

Således var han allerede efter første undervisningsgang i stand til at skrive et program, der kunne hjælpe ham i det andet valgfag molekylærbiologi.

”I programmet har jeg defineret de forskellige mRNA-sekvenser (Codons), der koder for alle aminosyrerne. På den måde kan jeg nemt komme frem til den primære struktur af et hvilket som helst protein ved bare at indtaste den genetiske kode,” siger han.

Kan sammensættes efter eget ønske

Generelt er stoffet langt mere kompliceret end på grunduddannelsen, og der er mange sider at tygge igennem.

”Man skal have lyst til at lære, for der er da nogle timers arbejde i det! Til gengæld er det meget nemmere at lære, når man først har været ude i klinikken og har fået praktisk erfaring. Og det smukke ved den teknologiske diplom er, at du kan sammensætte den, som du vil, og tage de kurser, du synes, er relevante,” konstaterer han.

Giver indsigt i andre specialer

En anden bonus er en større tværklinisk tankegang.

”Klinisk fysiologi og nuklearmedicin kan jo godt være meget monoklinisk, men i molekylærbiologien får jeg en indsigt i, fx hvordan de ioniserende stråler, vi arbejder med, har indflydelse på dna’et. Så vi berører også emner ud over vores eget speciale.”

Netop ioniserende strålers indflydelse på dna’et har han beskæftiget sig med i en rapport, hvor opgaven var at designe et molekylærbiologisk projekt.

”Som bioanalytikere arbejder vi med nogle vanvittigt smarte analyser, men det er jo som sådan nemt nok at udføre en procedure. Først når man sætter sig ind i den komplekse biokemi, fysik og teknologi, der gør proceduren mulig, går det går op for en, hvor vildt det er, at vi kan udlede alle de resultater til gavn for patienterne. Når man først forstår processerne, står man tilbage med en følelse af: ”Utroligt det kan lade sig gøre, men det er ikke magi.” Og dét gør mig stolt af at være bioanalytiker,”

Nicolaj Rijks Skallerup.

DEN TEKNOLOGISKE DIPLOMUDDANNELSE

- Den teknologiske diplomuddannelse i bioteknologi, proces teknologi og kemi er normeret til 60 ECTS-point, som svarer til et 1-årigt fuldtidsstudie. Du kan vælge at tage enkelte moduler.
- Din diplomuddannelse skal være afsluttet senest 6 år efter, den er påbegyndt.
- Uddannelsen udbydes af København Professionshøjskole og Professionshøjskolen Absalon Kalundborg

kortlink.dk/2aw89

FORSKNING, LÆRING OG UDVIKLING I KLINISK PRAKSIS (FLUK)

Efter-/videreuddannelsesforløb på AAU København er udviklet til sygeplejersker, bioanalytikere, ergo-fysioterapeuter, jordemødre m.fl. der arbejder i ledelses- og udviklingsfunktioner. De studerende skal have tæt tilknytning til praksis og et ønske om at videreudvikle deres og kollegers/ansattes praksis.

De studerende lærer, hvordan de kan bidrage til en udviklings- og forskningskultur i klinisk praksis. Uddannelsen forbedrer de studerendes projektledelseskompetencer og giver viden, kompetencer og færdigheder i at initiere og bedrive undersøgelsesarbejde.

Ansøgningsfrist:
18. maj 2021

Studiestart:
September 2021

Læs mere:
kortlink.dk/2azkc

Tanja vil være med til at løbe bioanalytikerforskningen i gang

Nu tager hun en uddannelse, som er målrettet formalia, love og regler omkring forskning og udviklingsprojekter

”I min afdeling har bioanalytikerne fået mulighed for at starte forsknings- og udviklingsprojekter på lige fod med lægerne. Der er afsat penge til det, men det kniber med at komme i gang”, fortæller Tanja Würtz Jørgensen, bioanalytikerunderviser i Patologisk Afdeling på Odense Universitets-hospital.

I samråd med hendes leder, Annelise Olsen har hun nu tilmeldt sig en uddannelse, som netop har til sigte at uddanne til at drive og hjælpe forskning og udvikling i gang.

Den helt rigtige uddannelse

”Jeg har godt nok en sundhedsfaglig diplomuddannelse, men syntes, at jeg manglede noget uddannelse, som kunne kvalificere mig til at være igangsætter for forskning og udvikling i vores afdeling. Det var lidt af en udfordring at finde den rigtige uddannelse”, fortæller hun.

Hun rådførte sig med faglig konsulent i Danske Bioanalytikere, Marianne Nielsen og blev opmærksom på FLUK. Forkortelsen står for Forskning, Læring og Udvikling i Klinisk Praksis. Uddannelsen er del af en kandidatuddannelse på Aalborg Universitet.

”Det er det helt rigtige for mig”, konstaterer Tanja Würtz Jørgensen begejstret.

I uddannelsen lærer hun om alt det, der ikke direkte relaterer sig til forskningsmetoden. Hun lærer at initiere og evaluere forskning, og hun lærer om de etiske og juridiske krav og regler, som er en uomgængelig del af ethvert forskningsprojekt.

Vil hjælpe kolleger i gang

Tanja Würtz Jørgensen er ikke fremmed for forskning- og udvikling. Som underviser har hun sat flere store projekter i gang. Aktuelt

udfører hun et tværfagligt projekt om, hvordan studerende oplever at bære et badge på kitlen med indskriften ”Jeg er bioanalytikerstuderende”, når de er i klinik.

”Jeg elsker selv at få ideer, men har også rigtigt meget lyst til at hjælpe mine bioanalytikerkolleger i gang med forskning og udvikling. Det behøver jo ikke være kæmpe projekter, men også små ideer i dagligdagen kan blive til et projekt”, forklarer hun.

Skal udarbejde projekt ud fra praksis

FLUK er praksisnær på den måde, at hun som studerende skal arbejde med et udviklingsprojekt, der stammer fra egen afdeling. Studiestart er i september 2021, men Tanja ved allerede, hvad hendes projekt skal handle om.

”Jeg vil forsøge at identificere barriererne for, hvorfor bioanalytikerne synes, at det er vanskeligt at komme i gang med forskning. Målet er at skabe gode og trygge rammer for bioanalytikerforskning i afdelingen”, forklarer hun.

Håber på bioanalytikere på holdet

Og så håber hun, at der også er andre bioanalytikere, der har lyst til at tage en FLUK. Tanja ved, at hun er den første af slagsen, som er optaget på uddannelsen. Indtil nu har de studerende været sygeplejersker.

”Det kan være lidt udfordrende, hvis undervisningen udelukkende foregår ud fra et sygeplejersperspektiv. Hvis vi er flere bioanalytikere, kan vi bakke hinanden op”, siger hun. □

OK21:

Medlemmerne af Danske Bioanalytikere har stemt

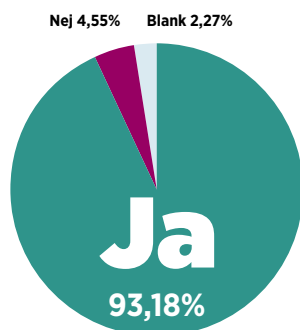

Medlemmerne i dbio har godkendt resultatet i regionerne og staten med et stort ja. For regionerne har Sundhedskartellet også samlet set stemt ja.

RESULTATET AF dbio's URAFSTEMNING

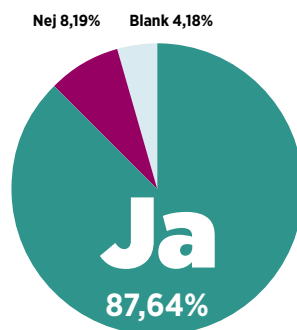
STATEN

Stemme procent
59,46%

REGIONERNE

Stemme procent
63,85%

Jeg er rigtig glad for, at så mange har stemt, og at der er en stor opbakning til forliget hos medlemmerne i både Danske Bioanalytikere og i Sundhedskartellet.

Nu må vi se, hvad sygeplejerskerne gør", siger Martina Jürs, formand for Danske Bioanalytikere.

Danske Bioanalytikere har godkendt OK21 resultatet for regionerne. Mere end 6 ud af 10 medlemmer har stemt, og 87,64 % har stemt ja.

Sundhedskartellet har også godkendt resultatet, men Dansk Sygeplejeråds medlemmer har stemt nej.

Ja i dbio og Sundhedskartellet - nej hos sygeplejerskerne

Dansk Sygeplejeråds medlemmer har samlet set stemt nej. 47,3% har stemt nej, 46,5% har stemt ja. Stemme procenten var 52,7%.

Samlet set er resultatet godkendt i Sundhedskartellet, hvor 53,5% har stemt ja, 40,7% har stemt nej, og 5,8% har stemt blankt. Hovedbestyrelsen i Dansk Sygeplejeråd tager nu stilling til næste skridt for sygeplejerskerne.

I slutningen af april offentliggøres resultatet af urafstemningerne i de 51 organisationer i Forhandlingsfællesskabet, herunder Akademikerne, BUPL, FOA mv.

Statens forlig er godkendt

Næsten 6 ud af 10 af medlemmerne i staten har stemt - 93,18 % har stemt ja. Resultatet for staten er derfor godkendt i dbio.

Danske Bioanalytikere forhandler sammen med Centralorganisationen af 2010, CO10. Det er CO10's bestyrelse, der endeligt tager stilling til statens forlig. ■

Offentligt ansatte kvinder stiller borgerforslag om ligeløn

Forslaget opnåede 50.000 støttere på blot 9 dage

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR

HERMED DEN OFFICIELLE TEKST FRA BORGERFORSLAGET

Ophæv Tjenestemandereformen fra 1969 – skab ligestilling i lønforholdet mellem offentlige faggrupper.

Med dette borgerforslag ønsker vi, at Folketinget tager et opgør med Tjenestemandereformen fra 1969, i form af at sikre en udligning af det politisk skabte lønefterslæb, og derved skabe ligestilling i lønforholdene mellem de offentlige faggrupper.

Mange tror, at offentligt ansattes løn alene reguleres af overenskomstforhandlingerne, men faktisk er det Folketinget, der fastsætter grundlønningen ved Tjenestemandereformen i 1969.

I korte træk er Tjenestemandereformen fra 1969 et politisk bestemt lønhierarki, hvori forskellige jobs i det offentlige blev placeret på 40 forskellige løntrin. Løntrin som bygger på en arbejdsmæssig værdiansættelse tilbage fra 1919, fire år efter at kvinder fik stemmeret i Danmark.

I 1969 anså man stadig manden for at være husstandens hovedforsørger og kvindens løn var et supplement til husholdningen – en slags lommepenge. De kvinder som på daværende tidspunkt fik lov til at arbejde, kunne derfor anse deres løn som en slags lommepengeløn og som en bi-indkomst til mandens.

Det politiske bestemte lønhierarki for offentlige faggrupper er ikke blevet revideret siden 1969. Vi ser i dag at offentligt ansatte i de kvindedominerede fag har et betydeligt lønefterslæb. De aflønnes hverken i overensstemmelse med deres uddannelseslængde eller med deres faglige ansvar, fordi Tjenestemandereformen fastlåser faggrupperne på et lavere løntrin efter datidens normer.

Folketinget lovede dengang løbende at løfte lønnen, så den afspejlede uddannelseslængde og ansvar. Det skete bare

aldrig, og i dag har de fleste politikere glemt alt om Tjenestemandereformen.

Resultatet er, at for eksempel sygeplejersker og pædagoger får en langt lavere løn end skolelærere og politibetjente. En udligning af det politisk skabte lønefterslæb kan ikke løses gennem overenskomstforhandlinger, da det i så fald vil tage over 700 år da lønstigningerne - bortset fra nogle små ligelønspuljer - fordeles ligeligt på alle, uanset størrelsen af deres grundløn.

Derfor kan der kun sikres lige løn mellem de offentlige faggrupper, hvis Folketinget tager ansvar for at udligne efterløbet for de kvindedominerede fag – og dermed retter op på den lønmæssige ulighed i lønforholdene som Tjenestemandereformen er skyld i.

Tiden er inde til et opgør med denne ulighedsskabende reform, og til at tage et vigtigt skridt mod et mere retfærdigt arbejdsmarked. Derfor står vi sammen jordemødre, pædagoger, sygeplejersker, socialrådgivere og akademikere på vegne af alle berørte faggrupper.

Forslag

1. At Folketinget skaber en lønreform, der erstatter Tjenestemandereformen.
2. At reformen er velbegrunderet med udgangspunkt i transparente kriterier, som fx. ansvar, uddannelseslængde og tager højde for opgaveglidninger mellem faggrupper og honorering når det sker.
3. At Folketinget fremlægger en plan for indfrielsen af dette mål inden for en overskuelig tidsramme.

Støt

Forslag har opnået 50.000 støttere

Partierne i Folketinget skal nu tage stilling til, hvem der vil fremsætte forslaget som et beslutningsforslag i Folketinget. Forslaget bliver ikke automatisk fremsat i Folketinget, fordi det har opnået 50.000 støttere. Det skyldes, at grundloven siger, at det kun er medlemmer af Folketinget og ministre, der kan fremsætte forslag i Folketinget. Forventningen er, at forslagene bliver fremsat af de partier i fællesskab, som støtter ordningen om borgerforslag. Når forslaget er fremsat, bliver det behandlet stort set på samme måde som andre beslutningsforslag i Folketinget.

KILDE: BORGERFORSLAG.DK

Forslag stillet af:

Kontaktoplysninger:

Vibeke Kline Lange Frost
København
E-mail: vibeke-stephanie-2005@hotmail.com
Tlf.nr.: 28943632

Medstillere:

Kontaktoplysninger:

Susanne Both København
E-mail: susanneboth@gmail.com
Anne-Sophie Bjerregaard Mose København
E-mail: sofiefie22@gmail.com
Tlf.nr.: 30646563
Marietta Annie Petersen Silkeborg
E-mail: mslowblow@gmail.com
Gitte Raaby Møller Herning
E-mail: gitte_nielsen_49@hotmail.com
Anni Jessen Spiele Ballerup
E-mail: anni.spiele@gmail.com
Frida Pernille Groth Rasmussen København
E-mail: fridagroth@gmail.com
Tlf.nr.: 60522090
Signe Jespersen Aarhus
E-mail: signe.jespersen@gmail.com
Thea Borre Kisby Esbjerg
E-mail: thea_kisby@hotmail.com
Marie Pallesgaard Vithen København
E-mail: M.vithen@gmail.com
Marie Vedsted Christiansen Gentofte
E-mail: christiansenm776@gmail.com

PETRISKÅLEN

Bliv klogere på, hvordan politik, strategi og meninger dannes i Danske Bioanalytikere

Mødet i Hovedbestyrelsen den 10. og 11. marts 2021

Næste møde 4. og 5. maj

Temaet på kongressen i Odense i 2018 var "Bioanalytiker i beta". Den tillid til faggruppens udviklingsmuligheder, som temaet indholdt, fortsættes med "Bioanalytiker i front".

"Bioanalytikere i front" Tema for dbio-kongres 23. og 24. november.

Hovedbestyrelsen vedtog "Bioanalytikere i front" som overordnet tema for kongressen den 23. og 24. november. Valget illustrerer, at faggruppen i den seneste kongresperiode – og i særdeleshed med det seneste års corona-udfordring – har indtaget en langt mere synlig og aktiv medspillende rolle i sundhedsvæsenet. Og befinder sig således et andet sted end "Bioanalytiker i beta", der var temaet for kongressen i 2018.

Der var en kort debat om, hvorvidt titlen kunne opleves som ekskluderende for medlemmer med laborantbaggrund, men formand Martina Jürs forsikrede, at den gruppe – ligesom det var tilfældet med den skriftlige beretning i 2018 – nok skal blive tilgodeset. Om det så kunne hedde "dbio i front"? Nej, fastslog dbio-formanden.

"Det er ikke fagforeningen, der er helten her. Vi er bare et værktøj, hjælperen. Det er medlemmerne, der er heltene."

HB vedtog desuden, at den skriftlige beretning ligesom sidst skal udkomme som et særnummer af fagbladet; den model betød, at beretningen nåede ud til flere end blot de delegerede, lød det fra flere HB-medlemmer. HB gik herefter i virtuelle grupper for at udvælge, hvilke historier den skriftlige beretning skal fokusere på.

dbio vil have tal for privatansatte bioanalytikere

HB bevilgede ca. 30.000 kroner til at indhente data for privatansatte bioanalytikere hos Danmarks

Statistik. Tallene skal bruges i et projekt, der skal lægge en strategi, bl.a. for hvordan dbio bedst kan hjælpe og rådgive medlemmer, der er ansat i det private.

DBIO KIGGER TIL NORDEN FOR SPECIALISERING

De nordiske foreninger for bioanalytikere har sendt et fælles brev til de respektive landes sundhedsministre om manglen på bioanalytikere. I brevet omtales behovet for specialisering, og der åbnes for en mulighed for specialiseringsuddannelser på tværs af Norden. dbio er p.t. i gang med at indsamle viden om, hvordan specialisering foregår i de øvrige nordiske lande.

HVORDAN FÅR VI PLADS TIL FLERE STUDERENDE?

På grund af den alvorlige og mærkbare mangel på bioanalytikere arbejder dbio for, at der uddannes flere, bl.a. ved at der optages flere studerende på de fem bioanalytikeruddannelser. En kæmpe barriere er imidlertid, at der mangler kliniske uddannelsespladser. dbio vil gerne være med til at pege på, hvordan problemet kan løses, uden at kvaliteten af uddannelsen forringes. HB drøftede udvalgte temaer og tilsluttede sig, at organisationen arbejder videre med at bidrage til løsninger.

dbio har hentet viden hos deltagerne i dbio's Uddannelsesforum, Lederrådet og i de Studerendes Udvalg, ligesom uddannelseslederne på bioanalytikeruddannelserne er blevet spurgt om, hvordan de ser, at der kan uddannes flere. Senest har dbio udsendt spørgeskemaer til underviserne, uddannelseskoordinatorene og lederne for at indhente faktuel viden og erfaringer. I april indbyder dbio til dialog på et webinar med samme deltagergruppe.

DET prioriterer vi højest

På grund af corona er dbio ikke kommet helt i mål med alle de opgaver og strategier, som blev vedtaget på kongressen i 2018. HB foretog en prioritering af, hvilke opgaver organisationen især skal fokusere på frem til kongressen i 2021. Højest prioriteret blev: Repræsentanterne. Hverving og synliggørelse af medlemsfordele. Relancering af hjemmesiden. Arbejdsmiljø og bæredygtigt arbejdsliv. Efter- og videreuddannelse til specialist. Synliggørelse af personligt ansvar.

OK21
Urafstemningen sættes
i gang den 11. marts
og slutter 24. marts.
Urafstemningen er
fælles med resten af
Sundhedskartellet.

KONTAKT TIL SOPHIE LØHDE EFTER HENDES KRITIK AF LYNTTEST

Medlem af Folketinget for Venstre, Sophie Løhde har i pressen været ude med kritik af, at regeringen har indkøbt lyntest uden på forhånd at have sikret sig, at de er af en tilstrækkelig høj sensitivitet. Hun udtalte i dagbladet Politiken, at "det er problematisk at give indtryk af, at den nye test er lige så god som de nuværende uden at have den nødvendige dokumentation." dbio har efterfølgende været i dialog med Sophie Løhde om, hvordan et nationalt POCT-Center kan bidrage til at bremse smittespredning m.v.

dbio: Kun TR bør anbefales som bisidder for medlemmer

Danske Bioanalytikere vil fremover udelukkende anbefale medlemmerne at tage tillidsrepræsentanten med til en alvorlig samtale med deres leder. Det sker i forbindelse med en revidering af dbio's opgavebeskrivelse for arbejdsmiljørepræsentanter, hvor funktionen "bisidder" hidtil også har været oplistet. Den bliver nu slettet.

Ifølge paragraf 8 i Forvaltningsloven har alle ansatte i det offentlige ret til en bisidder i samtaler, der fx handler om sygefravær, påtaler, mundtlige og skriftlige advarsler eller fyring. Den ansatte vælger selv sin bisidder, og som medlem af en fagforening vil det være oplagt at vælge sin valgte tillidsrepræsentant. Den mulighed har ikke-medlemmer ikke, og de, men også medlemmer, vil måske vælge deres AMiR, der ikke er valgt blandt fagforeningsmedlemmer og måske heller ikke selv er medlem. Og det er uheldigt, lød det fra nogle i HB; AMiR har ikke fået den nødvendige uddannelse i at håndtere ansættelsesretslige personalesager.

Næstformand Katja Wienmann Bramm understreger: "Personligt vil jeg være ked af, at vi som organisation melder ud, at AMiR ikke har nogen rolle i denne sammenhæng. Jeg synes, at vi begrænser vores egne medlemmers rettigheder i forhold til Forvaltningsloven."

Fra både Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syd var der dog samstemmende opbakning til, at anbefalingen bliver entydig; personalesager har i dag en tendens til at accelerere hurtigere: Dét, der måske starter som en sag om sygefravær og psykisk arbejdsmiljø, kan pludselig nærme sig en fyring. Og så skal TR alligevel på banen for at samle op.

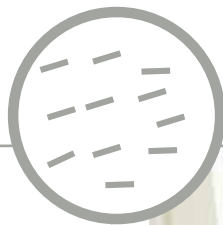
Fleere understregede, at TR og AMiR som regel supplerer hinanden godt ude på arbejdspladserne og har brug for at kunne sparre.

Merete Kjeldgaard, formand for dbio-Nordjylland: "Vi skal bare vide, at vi har forskellige roller."

MARTINA INVITERER MINISTER TIL MØDE OM POCT-CENTER

dbio's formand har inviteret sundhedsminister Magnus Heunicke til et møde for at drøfte potentialet ved et nationalt POCT-center. dbio arbejder for, at der oprettes et sådant center, som kan sikre hurtigt kendskab til kvalitet og sensitivitet af nye test. Aktuelt for de forskellige Covid-19 test, men også i forhold til validering af andre nye POCT-testtyper som fx hjemmetest. Da dette blev skrevet, afventede dbio stadig svar fra ministeren.

HVAD BRUGES FONDSMIDLERNE EGENLIG TIL?

Fundatsen for Bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond skal have en lille tekstjustering. Bl.a. skal en passus om pristalsregulering tages ud; i stedet vil fondens bestyrelse tage individuel stilling til de tildelte beløb, så der bliver tale om runde tal. Det præciseres desuden, at ansøgere skal søge digitalt på dbio's hjemmeside. Det stemte HB for.

Hanne Bonde, formand i dbio-Syddanmark, understregede, at hun ikke spurgte ud fra mistillid, men nysgerrighed:

”Ved vi, hvad pengene egentlig bruges til? Er det noget, vi følger op på? Det kunne da være interessant at vide.”

ÅRSKURSUS RYKKER ONLINE

På grund af corona afholdes årskursus for FTR, TR og AMiR virtuelt den 7. og 8. juni. Årskursus, der normalt afholdes i oktober måned, blev i 2020 aflyst på grund af regeringens restriktioner og smitterisikoen. HB vurderer, at det i juni stadig er for usikkert at afholde et fysisk møde. Derfor den virtuelle løsning.

LEDERFORUM AFLYSES. AFLØSES AF LEDERSPOR PÅ IFBLS OG WEBINAR

Også Lederforum blev aflyst sidste år, først udskudt til marts 2021, dernæst til 2.-3. juni, og nu har HB besluttet helt at aflyse arrangementet.

I stedet styrkes ledelsessporet på IFBLS-kongressen i august, og der planlægges et webinar for ledere i løbet af efteråret 2021.

Lene Flensborg Udsen
Region Syddanmark

Sarah Andreassen
Region Nordjylland

Amalie Billesø
Region Midtjylland

Louise Svane Petersen
Region Hovedstaden

Bitten Kaanbjerg Kristensen
Ankerperson og næstformand i Danske Bioanalytikere

Miaamalie Sandgren Jensen
Region Sjælland

Etiske ambassadører op på kongressen igen

I november 2020 bakkede et enigt HB op om at forlænge de professionsetiske ambassadører til 2024. På nærværende møde besluttede de, at de delegerede på kongressen den 23. og 24. november 2021 skal drøfte rammerne for ambassadørerne. Herunder økonomi og titel. De fem professionsetiske ambassadører har på grund af corona kun nået at afholde de tre indledende uddannelsesdage om etik og facilitering af etik. De har bidraget til høringsvar, men ikke nået at facilitere etiske diskussioner blandt bioanalytikere eller revidere det fagetiske univers, som også er deres opgave. Næstformand Bitten Kaanbjerg Kristensen, som er formand for ambassadørerne, understregede, at selvom ambassadørerne nu sættes til beslutning på kongressen, går arbejdet ikke i stå indtil da. ”Vi skal mødes to dage inden sommerferien, hvor vi skal arbejde med det fagetiske univers og ambassadørernes rolle,” sagde hun.

Spørgetid om hjemmeside-proces

Næstformand Bitten Kaanbjerg Kristensen præsenterede fire pejlemærker for den kommende version af dbio.dk. Pejlemærkerne er blevet formuleret af den nedsatte projektgruppe med afsæt i et virtuelt gruppearbejde på sidste HB-møde:

- 1 Hjemmesiden skal på en mere visuel måde afspejle professionens DNA – kvalitet, professionalisme, stringens.
- 2 Den skal være samlende for professionen og fagforeningen – og have medlemmet i centrum.
- 3 Det skal være tydeligt, hvad der er foreningens holdninger, handlinger og resultater.
- 4 Det skal være nemt af finde sig selv og dét, man søger i hjemmesidens univers.

Derefter stillede Mads Vøge fra kommunikationshuset Operate op til spørgsmål om udviklingen af hjemmesiden. Han kunne bl.a. oplyse, at den herskende tendens er, at hjemmesider bliver ”kedeligere”. Forstået på den måde, at de skal være mere overskuelige og funktionelle og knap så meget ”fri leg”. Men ikke nødvendigvis mindre visuelt appellerende, forsikrede han.

Projektgruppen planlægger sammen med Operate at søsætte sit ”first site” omkring 1. september.

Spørgsmål:

Jeg havde dagvagt planlagt den 8. og den 9. april, men den 6. april fik jeg den besked, at jeg skulle afspadsere den 9. april. Til gengæld blev den afspadsering, der var planlagt i en dagvagt den 14. april, aflyst en dag før den 13. april. Må ledelsen det?

Svar:

Nej, det må ledelsen ikke. Det korte varsel, som du har fået, er i strid med arbejdstidsaftalen. Du vil altså kunne fastholde at komme på arbejde.

Afspadsering skal pålægges i arbejdstiden og med mindst fire døgn varsel. Det kan du læse i arbejdstidsaftalen § 10, stk. 2. Din leder skulle således have varslet din afspadsering af dagvagten den 9. april senest den 5. april. Det er kun, hvor der er arbejdsmiljømæssige hensyn – f.eks. hvor afspadsering skal gives som kompenserende hviletid, sådan at hviletidsaftalen overholdes – at en leder kan pålægge en medarbejder at afspadsere med kortere varsel.

Når ledelsen giver pålæg om afspadsering

Hvis ledelsen henvender sig angående afspadsering, når der er mindre end fire døgn til vagten, kan det kun være et tilbud og ikke et pålæg. Hvis du er interesseret i at afspadsere, kan du naturligvis aftale det, men det kan ikke pålægges.

Hvis det drejer sig om vagter efter en periode, hvor du har haft arbejdsfri, fridøgn eller fx ferie, må ledelsen heller ikke med fire døgn varsel ringe eller skrive til dig for at pålægge dig afspadsering. Det skal ske med fire døgn varsel i din arbejdstid – altså når du er på arbejde.

Din tillidsrepræsentant skal tage situationen op med ledelsen, da der i sådanne tilfælde er tale om et aftalebrud. Hvis afspadseringen er gennemført efter ledelsens påbud, skal din tillidsrepræsentant og leder lave en aftale om kompensation. Hvordan du skal kompenseres, aftales således lokalt, og der kan være flere muligheder som fx hel eller delvis tilbageføring af dine timer til afspadseringstimerregnskabet.

Aflysning af afspadsering

Når det drejer sig om aflysning af afspadsering, har ledelsen ret til at gøre det med fire døgn varsel efter arbejdstidsaftalens § 10, stk. 3. I det tilfælde vil dine timer blive ført tilbage til afspadseringskontoen.

Bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond

Bestyrelsen for Bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond har behandlet ansøgningerne til fondens 1. ansøggerrunde i 2021. Fonden modtog i alt 3 ansøgninger, som alle blev helt eller delvist imødekommet.

Følgende ansøgninger blev helt eller delvist imødekommet:

Lektor Lene Nøhr-Jensen, Bioanalytikeruddannelsen UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, Odense
Ansøgning: Projektets titel: Tværprofessionelle diagnose-teams
Bevilling: Kr. 22.500,- til dækning af løn til artikelskrivning og publicering af litteraturstudie.

Bioanalytiker Rikke Kamp Damgaard, Klinisk medicin, Health, Aarhus Universitet
Ansøgning: Projektets titel: Moderate celleforandringer på livmoderhalsen (CIN2) – biomarkører til triage
Bevilling: Kr. 25.000,- til dækning af materialer.

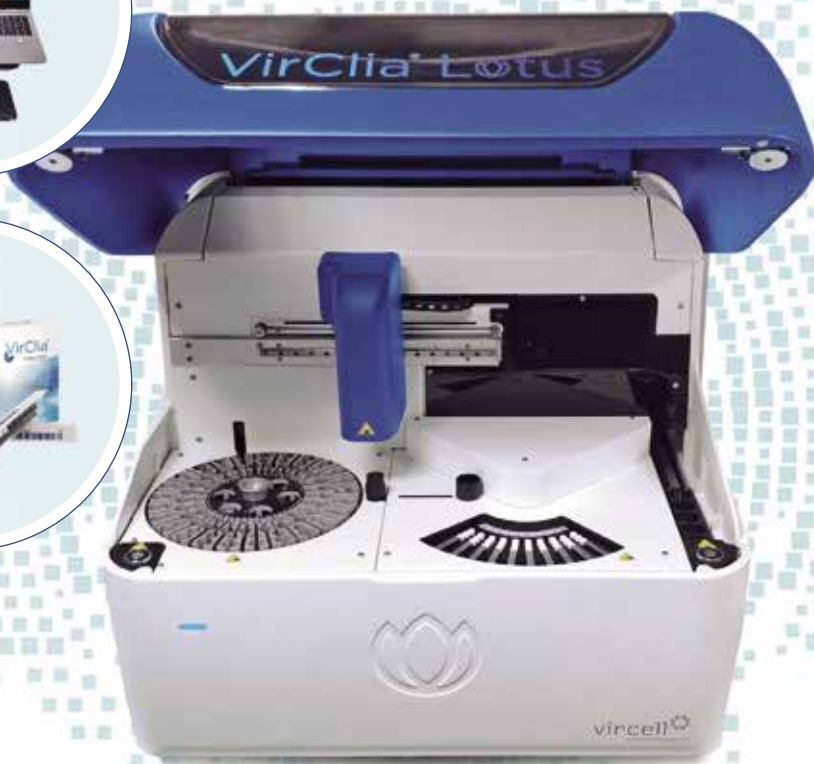
Bioanalytikerstuderende Mie Bejstrup Jensen, Københavns Professionshøjskole
Ansøgning: Klinikophold Australien
Bevilling: Kr. 19.700,- til dækning af flybillet og rejseforsikring.

I alt er ca. kr. 67.200 uddelt i første ansøggerrunde 2021.

dbio.dk/fonden

NY CLIA TEKNOLOGI!

Vi introducerer VirClia Lotus for serologisk analyse af infektionssygdomme. Systemet er baseret på ny, mere følsom og mere stabil teknologi.

VirClia Lotus har:

- **Random access.**
- **Continuos load.**
- **STAT-funktion til kritiske tests.**
- **Første resultat på en time, derefter nye resultater hvert 30. sekund.**
- **Mere end 90 forskellige immunoanalyser (VirClia Monotest) på et og samme system.**